tento svět, dokonce ani neexistovali. Ale už nižší živočichové v hierarchii života používali a používají metody, které lze za dramatizaci považovat (viz následující odstavec). Ale když nevydávali ani hlásku, stejně dramatizovali – provozovali pantomimu. Uvažme, jakým jiným způsobem by pravěcí lidé, nebo to ještě ani lidé nebyli – vždyť z kontextu taková informace vyplývá, že jejich mluvidla nebyla vyvinuta tak, aby mohla adekvátně předávat myšlenky ostatním, předali zprávu jinému – opět jakousi *prepantomimou*.

Termín *dramatizace* zmanemá[1,2]: upravování; 1. upravení do formy dramatu (v. drama), resp. dílo tím vzniklé 2. dramatizování něčeho (v. dramatizovat 3). *Drama* je tedy 1. divadelní hra, především mluvená, zejména vážného obsahu; (literární věda) umělecký slovesný výtvor předvádějící nějaký příběh jen přímými řečmi jednajících osob 2. smutná, tragická událost, smutný osud; vzrušující události. (*Dramolet* je krátká činohra, obvykle jednoaktovka.) Sloveso *dramatizovat* pak tedy může zahrnovat následující významy: 1. zpracovat, zpracovávat, především do formy dramatu 2. dodávat, dodat dramatičnosti; předvádět, předvést jako drama 3. přeceňovat závažnost události, činit nebo vidět ji dramatičtější, tragičtější, než je; považovat něco zbytečně za tragédii, vytvářet kolem něčeho napjaté, vzrušující ovzduší.

Na poli stereochemie, čili v souvislostech s prostorovou představivostí o stavbě a procesech na molekulární a submolekulární úrovni, může být vhodnou, názornou motivační a fixační metodou výuky. Velkým kladem dramatizace, je to, že vede žáky k tvořivosti, někdy snad až k fabulacím – pak ale může zasáhnout učitel nebo spolužáci. Pro, a nejen, budoucí učitele je navíc metodou vhodnou pro překonání ostychu prezentovat se před ostatními; rozvíjí rétorické schopnosti, včetně prvků nonverbální komunikace. Stavbu atomů a molekul (3-D), stejně jako jejich chování (především reakční změny – mechanismy reakcí), lze prezentovat dramatickými formami (pantomimou, činohrou a snad i muzikálem) – záleží pouze na zúčastněných osobách. Učitel i žák vystupují jako herci, režiséři, dirigenti, moderátoři či diváci.

Přehledně:

1. **Co?**

FORMY DRAMATIZACE:

- Pantomima

- Činohra
- Muzikál

DOPLNĚNÍ DRAMATIZACE:

- Tradiční modely užívané ve výuce chemie
- Komentář

2. **Proč?**

- Motivace
- Fixace
- Kreativita
- Názornost
- Škola hrou
- Překonání ostychu prezentovat se před ostatními

3. **Jak?**

UČITEL vystupuje jako:

- Herec
- Dirigent
- Režisér
- Moderátor
- Divák

ŽÁK vystupuje jako:

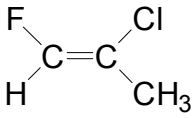
- Herec
- Dirigent
- Režisér
- Moderátor
- Divák

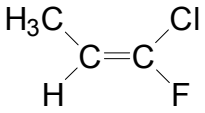
4. **Kde**?

- Stavba atomu
- Stavba molekul
- Modelování reakcí
- Mechanismy reakcí
- Stereochemie

Několik příkladů za všechny:

1. **(*E*)- a (*Z*)-Izomery**. Namodelujte 1-fluor-2-chlorpropen a k němu izomerní 1-fluor-1-chlorpropen.

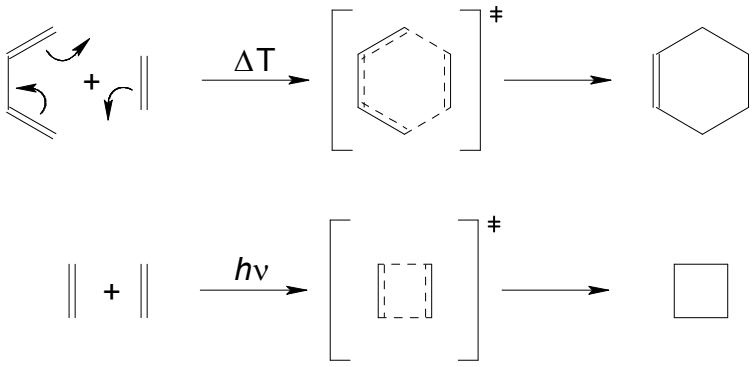

Poznámky: Žáci modelují pomocí svých těl. Ruce slouží jako vazby. Snaha o minimální aproximaci – vazbu tvoří ten partner na jehož straně je vyšší elektronová hustota. Prioritu skupin lze stanovit například barevným odlišením nebo podle velikosti postavy.

2. **Pericyklické reakce**. Namodelujte mechanismus:

a) termicky iniciované [4+2] reakce mezi buta-1,3-dienem a ethenem poskytující cyklohexen

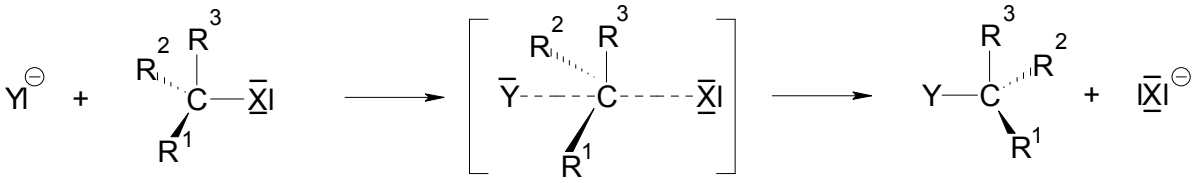
b) fotochemicky iniciované [2+2] cykloadice mezi dvěma molekulami ethenu dávající cyklobutan.

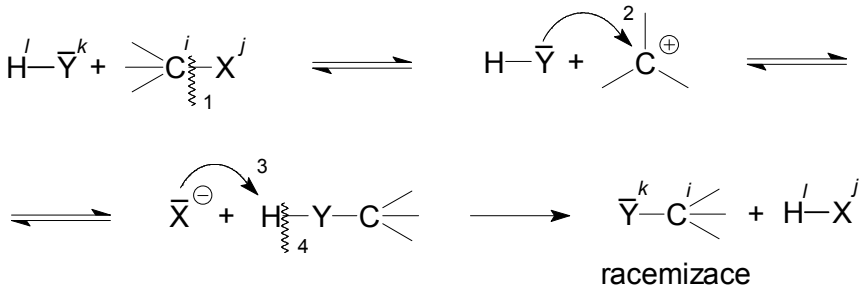

Poznámky: Viz 1 + mechanismus je komentován dalším účastníkem a herci přendávají své ruce podle jeho pokynů.

3. **S_N1 *vs.* S_N2 reakce**. Namodelujte reakční mechanismus S_N1 a S_N2 reakce.

Postupujte podle schématu a pokynů v bodech 1 a 2.

Metoda dramatizace se osvědčila nejen jako zábavný motivační prvek, ale také jako fixační, při výuce organické chemie a stereochemie na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Výsledky studentů tento závěr potvrzují. Jedná se, pro studenty, o velmi oblíbenou činnost.

Literatura:

1. Klimeš L.: *Slovník cizích slov*. SPN Praha 1981.

2. Šetka O.: *Nový slovník cizích slov v moderní češtině*. Speciální nakladatelství moderních slovníků Jindřich Lorenz v Třebíči 1946.

Na dalších stranách následuje vlastní text příspěvku 10 – 25 stran (Word, PP). Mohou být vytvořena i krátká sdělení (podněty, potřeby, zkušenosti) v rozsahu 2-5 stran. Vše bude upraveno do formátu pdf. Používejte základní nastavení Wordu (velikost písma 12, Times New Roman, co nejméně formátování a dalších úprav, obrázky a tabulky jako součást textu).

Může být zařazeno i do modulu pro ZŠ!